

САНА ОЛОХ

СССР ЧУРАЛЧЫ ОРОЙУОНУНААДЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭЙНТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОНУНААДЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чуралчинского районного комитета КПСС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР

№ 72 (3672)

1970 снл. Бэс мыйн 16 күнэ
ОПТУОРУНЬУК

Тэхсара 39-с снла
Салгыта 2 харгы

«СОЮЗ—9» СААГЫЫ КӨТӨР

Бэс мыйн 14 күнүгөр Мос-
ква биримэтинин 13 чаас
16 күнүгөр «СОЮЗ—9» ха-
ралбыл Сиря 204 төгүл эргий-
дэ. Ити каяга космонавтар
Николас уонна Севастьянов
космоска 303 чаас устата см-
ыттылар. Көтүү 13 күнүгөр
Николас уонна Севастьянов
Советин исполкомун председате-
ла Д. Н. Кореньков алыга кы-
рын тыһынан аһар. Ол комитетин
директорун алыга кырына
быбардым коммиссийн пред-
седателя Г. Ф. Спирidonов илар.
СССР Верховнай Советыгар депу-
татакка кандидаттар алекторуи
үлэһирин туһунан сийлини ком-
иссийлар. Государственный билаас
үрдүкү органыгар туруорулуубут
орунут талыһаахтарыи иһин
кыһымыгар 100 бырыһыан би-
рлэһиргөр бары быбардааччы-
лары алыга 88 савстаах кыр-
дыарас В. К. Егоров, калхалтаах
С. М. Дьячковский, быйыл салга
кыһааһылар Полина Колесова,
Ленин аатынан колхоз парткомун
секретара Н. Н. Федотов уо. д. а.
иал эгиллэр.

Космонавтар турукта
үчүгэй.
СССР.

Советская демократия өрөгөйдөөһүнүн туоһута

УРДУК ӨРӨ КӨТӨБУЛЛУУНЭН

Бэс мыйн 14 күнэ — СССР
Верховнай Советыгар быбар кү-
нэ бийи оройуонмут үлэһиттэ-
рин үөрүүлээх-көтүүлээх кэрэ
бырааһынныктарынан буолла.

Күөх сирэмнэн чэлгийбит бэс
мыйн бу күнэ сарсыардатыгар
алчхай калган күн күөрөччү
өһүн тахсыта, сарсыарда алта
чааска бары быбардымр уча-
скаларга быбардааччылар толору
муһуһулар. Былаас үрдүкү ор-
ганыгар депутатка кандидаттынан
тирээрүлүбүт өрөгүт чулууттан
чулуу дьомсруу иһин быбар-
дааччылар быйларин куласта-
рын үрдүк политическай өрө кө-
төүлүүтүн биэрдиһэр. Сарсыар-
да адыс чааска оройуон 25 бы-
бардымр участваларыттан 11
учааскара куолаһы биэринин
100 бырыһыан бүтөрдүлөр. Сар-
сыарда 10 чааска оройуон үрдү-
кү быбардааччылар 99,6 бы-
рыһыаннара куластаатылар.

Быбар Мугудайдаары, Болго-
нотоогу, Балытаары, Гордата-
ры, Безлибскайдаары, Соловье-
таары, Кындааллары, Хатылы-
таары, Кундуллары, Түөйүтөөн
уонна онтон да атын участвала-
рыгар кулаһы биэринин өрдүк
тирээһиннээхтик ыттылар уон-
на өрдө бүтөрдүлөр.

Бийи оройуонмут үлэһиттэ-
ри быбар күнүн үлэс сага
сийиһиннээхтик харсаһы туран,
коммунистар уонна партията
сүөхтэр бэлэһин дэбэйнай
кандидаттарыи иһин, 16 №-дөөх
Красноярскайдаары быбардымр
үөкүруктан Национальностар Со-
веттарыгар СССР Сулуун-иһин
министры Б. Н. Бешев, 697 №-
дөөх Мага-Хагалаастаары бы-
бардымр үөкүруктан Националь-
ностар Советтарыгар Мага-Хага-
лаастаары Ленин аатынан
сөххөс өрөгүтү биригээдатын

биритидиһир Е. Н. Новгородова
уонна 422 №-дөөх Саха Сире-
иһи Хотугу быбардымр үөкү-
руктан Союз Советыгар Алексеев-
скай оройуон Петр Алексеев
аатынан сөххөс директор С. Г.
Жирков иһин быйларин куласта-
тарыи бука бары бийр кийи кур-
дук үрдүк үөрүүн биэрдиһэр.

Бийи оройуонмутулар бы-
бар күнэ, ханна барытыгар кур-
дук, советскай демократия өрө-
гөйдөөһүнүн, үлэһиттэр сүөхтэр
политическай өрө көтөүлүүтү-
рин көрдөрүү чырыһай туоһу-
тун буолла. Итинэн оройуон үлэ-
һиттэри былаас үрдүкү органы-
гар быбарга алектыйдык кыт-
тын, кинилэр хаан-тууу Кохму-
нистическай партия Кийи Кон-
иетейи, Советскай правительство
тула ыста түмүүлөөхтөрүн асы-
тэсүл демонстрациялаан көрдөр-
дүлэр.

Одбулуунна

Одбулуун бийлигин быбар-
дааччыларын быбар минимэри
мунуһахара бэс мыйн 13 күнү-
гөр кийэ 7 чаастаи савсааһы-
гар Култура дьомсруу буолла.
Үөрүүлээх мунуһага иһилинэх
Советин исполкомун председате-
ла Д. Н. Кореньков алыга кы-
рын тыһынан аһар. Ол комитетин
директорун алыга кырына
быбардым коммиссийн пред-
седателя Г. Ф. Спирidonов илар.
СССР Верховнай Советыгар депу-
татакка кандидаттар алекторуи
үлэһирин туһунан сийлини ком-
иссийлар. Государственный билаас
үрдүкү органыгар туруорулуубут
орунут талыһаахтарыи иһин
кыһымыгар 100 бырыһыан би-
рлэһиргөр бары быбардааччы-
лары алыга 88 савстаах кыр-
дыарас В. К. Егоров, калхалтаах
С. М. Дьячковский, быйыл салга
кыһааһылар Полина Колесова,
Ленин аатынан колхоз парткомун
секретара Н. Н. Федотов уо. д. а.
иал эгиллэр.

Бэс мыйн 14 күнүгөр сар-
сыарда орубуна 6 чаастаи бы-
бардымр участвак адыс талччи
аһааһар... Одбулууннара бы-
барда.

Хатылыга

Сүйгүруускай аатынан сөххөс
көһингэр Хатылытаары быбар-
дымр участвакка быбар күнэ
үрдүк өрө көтөүлүүтүннээхтик,
тирээһиннээхтик ыттылар. Маана
бастаки бөллөтөннөри
80-тан таһа савстаах кырдыарас
быбардааччы Захар Прохонь-
ков Собакин уонна адыс быбар-
дааччы Нина Соловьева уонна
иал эгиллэр.

Болтоного

Бийи советскай Ийэ дөй-
дүт өссө чалгыс сайдарын, ма-
дылалта өрөгөйдүүрүн туһу-
гар, — дьон тыһаарынан бастаки
бөллөтөн Ава дөйү саринтин
кыттыһаада, үлэ ветерана
Михаил Петрович Додонов ту-
га буолла.

Оройуон киинигэр

Бэс мыйн 14 күнэ, Сар-
сыарда 6 чаас, Чуралчытаары,
быбардымр участвак
быбардааччылары депутатка
быйларин кандидаттара тт.
ЖИРКОВ Семен Гаврильевич,
НОВГОРДОВА Екатерина Ин-
нокентьевна уонна **БЕШЕВ**
Борис Павлович иһин куласта-
тыи оройуоннаады Култура
дымсруу калхаллар.

Быбары участвак комис-
сийн председатели Попов
Михаил Данилович кийири
тыһынан аста. Бастаки бөл-
лөтөн кырдыарас быбар-
дааччы, урукку советскай-ла-
быйыстыбаныи үлэһит Хо-
тинин У. Г. үлэһирдэ. Бөллөтө-
ни урпада утарыгар Устин
Григорьевич миним дьомс:

— Мин былар төрөөбүт
иһилибин, Советскай былаас
иһини мин көхүөм быбар
дьонун бөлбөт буолара. Кулу-
быйытын да быбардаабыт,
кулаһа сүөх дьон этибит.
Оттон бийи билгитин бу дөй-
дү государственный билааһын
үрдүкү органыи быбардымр
үрдүк бырааһтааһыт, үрдүк
чиркээһинит. Туругурууи би-
лиги социалистическай демо-
кратиябит!

Ити комитетин бөллөтөннө-
ри адыс быбардааччы Нина
Заболотная илар.

— Уон арыһтан сага туо-
лаһын бүтүн мин СССР Вер-
ховнай Советын быбарыгар
кыттар үөрүүлөннөм, дьол-
лоннук. Бу быбардааһыны-
иин советскай иччакка үлэ-

хэи чинэ дьомсатыи быһы-
тыиһи сманалыһыи. Мин
куластыиһын бийи, совет-
скай иччат, дөйү адыс кө-
лүүккө бүтүүнэ, Ленинскай
идеалларга бөрүннээхтөөтүн,
Коммунистическай партияга
уонна кийи Ленинскай Кийи
Комитетин тула түмүүлөөх-
төрүн өссө биэрэгэтэи...

Быбардааччылар биһирэ-
һир ити курдук өрө көтө-
үлүүлүүтүннээхтик, үрдүк анын-
ностаахтык куластаан ити-
лэр. Ол курдук миним сар-
сыарда 10 чааска 92 быры-
һыаннара куластарын биэр-
диһэр. Быбарга быбардаач-
чылар бүтүүнэ ыттыһылар.

Участвак республика кийи
быбардымр коммиссийн,
оройуи быбардааччы уча-
стватарын кытары адыс си-
бастаһа олоһо. Комиссия
үчүгэйдик, дон курдук үлэ-
лөөтэ. Кийи чалхыһыттан
«үрдүк секретари Ойонманико-
ва Марфа Семеновна, Сивцев
Егор Егорович, Иванова Ма-
рина Ивановна, Павлов Нико-
лай Михайлович, Шеломов
Иван Семенович дьомсруу
дулууспалатылар, Комиссияга
общественность көхтөөхтүк
көмөлөстө. Маанага комиссия
бөлбөтүн ити махталын Кон-
дратьев Николай Петровичка,
Васильева Ирина Егоровнага,
Аминатова Мария Петровнага,
Лебедева Елена Афанасьевна-
га, о. д. а. итиһин техника
үлэһити халчыйбыттарга
тиэрлэр.

Чакырга

ЧАКЫР. СССР Верховнай Со-
ветыгар быбардымр күн — бэс
мыйн 14 күнүгөр 23 №-дөөх
Чакыргаккы быбардымр уча-
ствакка сарсыарда эрдэттан бы-
бардааччылар муһуһулар. Дон
үрдүк биригэ 6 чалгыс көрдө-
рүүтэ участвактаады быбар-
дымр коммиссия председатели
Н. Н. Никонен куластааһын са-
балаһытын туһунан биллэрэр.

Былаас саамай үрдүкү органы-
гар быбарга бастаки бөллөтөннө
кырдыарас минимэйсик, биригэ-
да бийр бастаки иһинтэ Мария
Николаевна Адамова илар уонна
бүтүгү дьомсруу олох өссө үй-
үлэһиһи иһин үөрүүн кула-
стылар. Кийи комитетин бы-
бардааччылар биһирэ-һир ку-
ластыһылар. Саамай кистин Ча-
сыр иһилиһин адыс кырдыа-
га Гаврил Дмитриевич Адамов
бөллөтөнн урпада туһарор.

Ити курадук участвак 294
быбардааччылар бука-бары
коммунистар уонна партията
сүөхтэр тулаһааһыт модун адыс-
тарыи дэбэйнай кандидаттарыи
иһин быйларин куластарын 100
бырыһыан биэрдиһэр.

Быбар күн быбардааччы-
ларга кийи, киниһи көрдөрү-
түнэ. Адыс маассабай өөһүгү-
лэр буолулаатылар.

«Союз-9» космическай хара-
быа кандидата А. Г. Николас.
«Союз-9» космическай хара-
быа бортинженера, техничскай
наука кандидата В. И. Севастья-
нов.

В. Мусалыин фотота,
СССР фотохрониката.

тудай нэвчилэгийн кишиг Маралааймтан тус ар-
уудын туган үнэн үүсгэлдээх, сүмнүүх үр-
хүүхдэдээх сүмдэр ахыгалаах сүс үрдүгэр
тахсагын. Ол тархыгалаах ыраахтан тархыгалаах,
түгдүгэр ахыгалаах улахан алаас хотуугуу илигтэн
сүмдүүгүү ардаа хадг нэлэйн сүмдэр. Кини икки
үлэйн күөлүн икки ардыгэр саймыг арыг ахыг
лэргэ самнаан тураллар. Манна киши ололтодо
ираныгата тута көстөр.

Бу Хатын Чаалыйа саймыг. Манна мал ололор
ордогын далаах үчүгэй этэй. Бөгүүх ханыгатаа

Ити одоньор биеэ услуттан улаханнаа кылаагын
ла буоллар нэвчилэк ревкомун чанээнэн сүмдүү-
та. Онтон 36 эрэ саастаар олбута. Кинитэн түрт
оогуулаах хаалбуга. Онтон билигн үнэ мал бу-
лан ололор, үлэнигэр. Ороньордох саамай кыра
уоллара. Дөгүөр нэвчилэктэр бастагы комсомолетар-
тан бирдэстэргэ этэ. Байдары кылаас быныгатаа
аһингэ элбэктиг үлэсэбита. Бастагы көлхөтөөх, ор
кэмгэ Октябрь атынан кылаас быраабыланыгатын
чиглээнэн сүмдүүгата, биргэдүгэрдэн дону кытта
арысара. Кини Ара дөйдү сэринигэр бастагы сүмдүүгэр

тын киши Кыһыл Сулус ордена уонна элбэх бойбуой
медаллара хорсунуу-хөсдүүгүн туһунан этэлэр. Са-
рин толоонуттан эргийэн кэлэн кэргэнигэн 9 оро
таптааах аата буолан олорор. Онтон кишигэр саа-
май кыра бырааттара Иннокентий Григорьевич хай-
ларыттан да өссө сытмы-хотуу, хорсун киши этэ.
Кини кыра эрдэнигэ саймыгы күөххэ төлөһүгэн сүү-
рэр эмнэик кулууну сүүрэн тийгэн мооньуттан кууһа
түһэра, ону донно көрөннөр, — сэрэ, сэрэкигн
олотторуөг дин буойан ханыгатаа. Сарин инни-
нэргэ аһыгатаа Мэлдэхсинэн, Мугудайман, Сыл-
нынан, Чурачыннан сүмдүүгата кылыгара, сүүрэрэ.
Сарин буоллагын сүл арныга бастагы ыгырыгата
барыта. Кини бэйэтэ убайдарыгэр суругар «Уһу-
төгүлээн бааһыраа госпиталыга кыраа аһынэн үтү-
рөн тахыгын Төрдүүн Ийэ дөйдүүгэн комүсүү
фронига барабын» дин суруйбута. Онтон киши ксман-
дирьттан «Манник хорсун-хөсдүүт улуу инниг
көлхөзү, кини төрөнүттэригэр бойбуой, фронто-
лой махталыгын тиэрэбита» дин сурук кэлбита. Хо-
мсийоох инни киши бойбуой сырыгын туһунан били-
ги билэбита сыччаа итичэ эрэ. Төрөөбүт алааһыгэр
эргийэн кэлбита буоллар бука бэрт элбэри кэлэнэ
эбита буолуо.

Хатын Чаалыйа саймыг ардаа байыгэр Ийэ
Понотар ололтодуга. Кинилэр советох уоллаахтара
сэринтэн өмнэ эргиллэбэтэ.

— Мин үөн адыстаахлар Мэлдэхсинтэн кэргэнгэ
тахсан манна кэлбитим. Ол кэллэхпинэ донно-сэрэгэ
үтүкэн да этэ, — дин саймыг кыдыгас олхоттоо
76 саастаах Балбара эмэхсин. Саймыг маллара
наагыннан, үөрэн-көтөн, кэрсатэн-инсатэн ололтодуга-
рын кэлсин-кэлсин эмэхсин харагыттан уу-хаар ба-
лар. Буолумуна даһын, өччөлсүгө баар дон үтүстөр
билигин суохтар. Ол эрээр кинилэр бастыг иччатта-
ра Ара дөйдүүгэн комүсүкэн улуу кыаһыгын хаачый-
лыгатын санааттаһын, — билигн Советский былаас
инни хаамыт тэлтүбута, — дин атара саамай
сөптөөх.

Хатын Чаалыйа саймыг сирин аһа, куһа-хааһа тө-
сүрүччү үтүкэн дөйдү. Онно ололор киши киши кэри-
тин билин, араһыан бааһыгата олсруон, үлэниг
сөбүлүү сирэ. Бу икки күөл икки арда үүнэһи бэргэ
тахсар, ханыгата кылаагата сылаас салгынаах. Манна
өччөлсүгө кыра да хортуспуу ысталлар сүрдэһин
үүнэрэ. Билигн бу сиргэ хортуспуу, өсрүөг аһын
анаан-минэн сирин онорон аһар буоллар бука үчүгэй
үүнүүмү ылаһына эбита буолуо. Колхоз салаааччы-
лара итиннэ билигин сөптөөх билгөмтөлөрүн уур-
баттар.

Дэ-ити курдук Хатын Чаалыйа саймыг.

М. ПОЛОВ.

ХАТЫН ЧААЛЫЙА

Өгөрк

унаарыгата, атыгэр оуустар аһааһын лонкунатта-
тарына, түнтэ буруута титиктэр үрдүгэринэн тийгэ
көтөн тардылыгына саймыг аххан буолара. Сир
барахсан кинитэн-сүөһүтүнэн кырааһыгэр диллэргэ
чаччы даһын.

Саймыг кыдыгатаа сүүрбүт, отун-маһын бимы-
нан сырыгата, күөх уутугар кыраа сөүлүүгү оһи-
бүт өччөлсүгө өлөргө кэлэн советскай былаас инни
туруулаһан хөсүлүгэрин туһунан, билигин кэри-
дэн кэм үүнүүгүнэн сөбөстөн ахтан аһыгата бара-
рыллар.

Саамай дыдаһын, элбэх ололтох маһынан Байбал
ороньордох өгилэр. Понотар тоһо даһын кырым-
чыктыг-кыраагастыг ололтодуга, Иастаа эмэхсин
дыһаһынан сөтгө сөдөрүн улаатыннарар инни тоһо
сыралыгдылар-хараһыгдылар этэй. Танас-сап да мөл-
төх буоллар ололор кытара сүүрэ сүмдүүгатахтара.
Эмэхсин өлүс саталаах, ололоругар бөрүннэһэ сө-
дөрүн инни түтү барытын онорон кэрийбүтэ дил-
лэргэ. Кини ордук сөдөрүгү үчүгэй майгылаах, донно
эйбэс буолалларын инни күүһүн-кыаһын уураһа.

— Тукаһынан, кымыһыгэр-абарар дин аһын. Ку-
баһыгата куһаһын сыстар бараһыта. Онно ололорун эрэ
буолларын кымыһыгэр-абарар эрэ буолаһыт, — дин
куруутун этэрэ, үрөтэрэ.

— Билигин эбөбит иһини, — дин Байбал өсөн-
нөр. Ол этинтэ олхоттох этэ. Кини өлүс балыкыта.
Алаһын ардаа улахан күөлүгэр — эбөтигэр кыраа
туулуура, андыһыра, мүөс төгмүтүн кэниг мунха-
лыра. Бу ааттаах адаһа сааа сөблөөх күөл. Кини
мунхата буоларыгэр хоту Халлааматтан, сөбүрүү Дуу-
раһаттан тийгэ кыраһыгара. Талыг сөбүн аһыгата-
таллара. Чугас эргин ылаһ аһын-сүмдүүгэр.

арныга ыгырылыгыта.

Дөгүөр убайа Логотой биир бастыг үлэниг көл-
хөтөөһүнэн биллэр. Кини хас сылын аһыг Охотский
перевозка таһараска тахсара. Тоһуе сыл тухары күһүн
тахсан баран саас уу-хаар тахыгатыгэр эргилэн
кыраһыгара. Кини кэри-хөсүг эрэ буолбаһа таһары-
лаах үлэниг этэ. 1942 сылааһа Сталинград куорат
туһаһыгатыгэр сэрингэ хайыг халсыга кыраһыгара.
Онно төрөһүүгү өхтүбута. Бу икки убайдыг-быраат-
тылар Егор уонна Иннокентий Понотар донно-
аһыгата ити сыл хоту Эдыгэн оройуонугар көһүүгэ
кыраһыгэр ололор сэриннэһэ сүмдүүгата сураһыгын дон
кэригэ иһаллар. Кинилэр ханы-ханы сүмдүүгата,
сэриннэһиттэрэ биллэбэт. Дөйдүлүгэр кыаһын
эргийбэт дымаһаһыгата. Ол да буоллар сарин хө-
сүлүгэр хорсунуу хөсүлэн өхтүбута чуолкай
дин түмүккэ кэллэр.

Бу саймыг маллаах алаас саймыг Оконешников-
тар ололтодуга. Кинилэртэн убайдыг бырааттылар
бааллара. Павел Алексеевич Оконешников өр кэмгэ
көлхөзү сүөһүгата, онтон предавцаһыта, Убайа Ийэ
аһыгата олбута. Павел Оконешни-
ков Эдыгэн оройуонугар кыраа саамай ыраахан
үлэһэ, ыраах хайыга тахсан тоһо да үрөһүгэ сөдүн
инни таһаһыгата сүмдүүгата.

Бу саймыг үс Ньунулайдар уонна Иннокентий
Оконешниковтар биирдик байлара түс-түсү сүөһүгата
кылааһа дон үккэһиттэрэ. Саамай улаханнаа кол-
хозка үтүс сыл салаһар үлэһэ сүмдүүгата, председа-
телгэ тийгэ үүнүтэ. Аһын үс бырааттар бары Со-
ветский Армия кыраһыгэр сүмдүүгата Ийэ дөйдүлүгэр
комүсүкэһиттэрэ. Билигн Николай II уонна Николай
III төһөн кэлэн дылаһоһтун ололтодуга. Оконешников
Н. Г. II Ара дөйдү сэринигэр активнаһын кытаһы-

Чепчеки промышленность үлэһиттэрин күнэ бэлиэтэнэ

Таһаһыгэр Тельшайскай даһын фабрика (Литва) өрө сүмдүүгэр.
Иһини — Стасе Рамшени.

А. Бразайтис фотота.

СССР фотохрониката.

Биллэр аадырыс

«Эйэ советский фонугар 1969
сылга көгүл өттүнэн угулар
уеһуөг бу иһиннэһи сылаа-
лар 20 бырыһыанынан улаатта»
Ити чаччы туһунан сөдүгатаа-
та Москвада буолбута фонд быра-
быланыгатын муһыгара сүрү-
һааччы Терис Полетой иһини-
нэрдэ. Бу муһыгата кытаһаһа-
гара — араас идэлээх уонна саа-
стаах дон, бары сөһүгата респу-
бликалар представителлэргэ, хас
да сылааһыгата төрөллөһит бай-
ларын төрөллөһит үлэһит тү-
мүктэрин ырытан көрдүлэр. Ки-
силэр эйэ фонда Советский Союз
өһөн таһыгэр тас политикаһын
киһиник пропагандалыгын,
интернационал сэриннэһиттэр
дайыгатын утары хөсүлүгата
омук дөйдүлүгэһааһа хамсаа-
гыны көбүлүүгэ көмөнү онорон
уһуһуна туран бэллэһиттэ-
лэр.

Эйэ советский фонда Москвада
Кропоткин уулусса 10 №-гэр
үлэһит. Билигин бу аадырыс
киһиник биллэр. Манна эйэ иһин
хөсүлүү дымаһыгэр байлэһин
кылааһыгын кылаһыгатын ба-
варар биирдиктэн гражданын-
тан уонна төрөллөһиттэн көгүл
өттүнэн уеһуөг тыһыгатаһын
уонна тыһыгатаһын сөһүгата-
һаах үчүгүн аһын кыраа турар.
Фонда кыраһыгэр үчү саамай үр-
дүк айыг-сааһа туһаһылыгыт
сылаһа туһаныллар.

«Эйэ советский фонугар кыра-
һыгата таһыгата — Италыгтан,
Швейцариягын, АХШ-тан, Бель-
гиягын, Австриягын, Канада-
тан, ГФР-тан уеһуөгастар эһи
кыраһыгатылар. Билигин эйэ
фонугулар байлэһин үлэһит
омук дөйдүлүгэр биирдиктэн
гражданын ырытан туран, СССР
ыһтар тас политикаһын кыта
биир санааһыгатын биллэ-
рэллэр. Онуоһа манник холбоһор
ордук характернаһа. Москвада
Милантан италиянец Скарамуцци
сүрүк ыһыһыта. Онно аһыллар:
«Эһиги фондуга улааһын түт-
түм. Мин кинини үтүө айыг-са-
һаада дөйдүлүгэр улааһын били-
гынэн сылаһыгатын. Кини аһын-
най сарин сөһө тарыһыгын,
һуһуу-балай билиһына утары
хөсүлүгэр үтүө тускуһун ордук би-
һиһэһитим. Мин эһиги Вьетнама
онорор улахан көмөһүтүн тоһо-
ру өйдүүбүн уонна өйдүүбүн.
Эһигини иһаһыгатын үһүн ону
бигэрлэһитим туһуһуһун кыһыгэ
икки тыһыһыгата дон уһын ыһа-
һын. Ону Вьетнама көмөһүгү
фонугар бигэрлэһитигэр эһиги-
тан көрдөһүбүн.»

Манник сүүһүнэн холбоһордара
ларыһаһа сөн. Онтон фонд үбэ
Азия, Африка, Билиһин уонна
Средний Восток дөйдүлүгэр на-
циональнай-бөһөһоһуулаах хам-
саһыгатын, хөсүлүгэр Вьетнам
хөсүлүгэр, греческай демократ-

тарга материальнай көмөнү онор-
рута — үтүкэн аһаһа орсо-
куоттанар.

Хас да сылааһыгата бастаан
төһүлэһин саһана эйэ советский
фонда сүүһүнэн Москвада эрэ
киһиннэһит төһүгата билиһы-
нан балаһа үһүн билиһыгата үлэ-
һэһитэ. Билигин дымаһа чыһа
аһын буолла. Эйэ фонугар көмө-
һөһөр республикалардаһын, кы-
рааһыгатаһын, уобаластардаһын
комиссиялары сэрэ, онук ко-
миссиялар, оройуоннарга, пред-
приятиеларга, колхозтарга эһи
тариһыгатылар. Бал үтүс сирдэ-
гэ уулуссалардаһын комиссиялар
кыта үлэһиттэр. Эйэ советский
фонун үлэһиттэр-хамныгатын ра-
бөһаһыгэр, кыһыгатаһын, интел-
лигенция бэрт көһтөөхтүк кыта-
һаллар. Фонд интернаһыгэр са-
рин ветераннара — сарин аһы-
гатаһын эһиһиһиһаһын-хамныгатын
наһа билиһит кыраһыгата көһүгата
дон ордук дыһыгатын уонна дө-
һүгата туран кытаһаллар.

Комиссиялар ордук активнаһы-
һын Молдавская ССР-га, Татар-
ская, Чувашская, Удмуртская,
Коми АССР-дарга, Ставрополь-
ская, Краснодарская уонна Крас-
нодарская кырааһыгата, Моско-
вская, Ленинградская, Волго-
градская, Астраханская, Тери-
новская, Куйбышевская, Кир-
овская, Рязанская уонна Иванов-
ская уобаластарга үлэһиттэр.

(Бүтүүтүн 4 стр. нэр).

